

R C H

IN NOMINE DOMINI AMEN
LXXXVIII ANNO
MDCCLXXXVIII

1570

~~1721~~
 d. Hertelys. jar. / quatuor
 nam sarrarum d. M. Luth.
 ri Centurid 10. Basilea
 1576

2. Lutheri s. Mart.
 mandatum Grej: Chaselia
 traditum quemadmodum
 respondere debeat
 sacramentarijs. Witten-
 berga, 1529

actos provenit via Dei sicut mundum in fide
a beatis intelligit; quoniam vere via Dei in illis
provenit.

over

et
tate

li
en

Lembertus Schraderus
Anno 1629.

Conf.

Ord.

DOCTO=
RIS MARTINI LV=
THERI MANDATVM

Anno Dñi M. D. XXV.

traditū Gregorio Chas=
selio, quemadmodū
respondere de=
beret Sa=
cramentarijs, q ip=
sum Vuittembergā miserant.

M. D. xxix.

STO FRATRIBUS VESTRIS
VENERABILIBUS IN CHRIS

di D. Dominicus apud Argentoratum
vobis salutem & pacem
in Christo

Redit Chastelus fratres in Domino salutem
vobis ad vos viri optime. Et quod magis
oro, Christum oro, ut per Chastelum suo
spiritu vobis dicat, quid vobis optineat.
Res suscipiat precantem istam, & oculum tan
tillum. Pudentes estote viri charissimi, Sa
phan non est homo, nequam mundus, sed deus
& princeps mundi, Occolampadij & vnum
glis sanctimoniam, & ecclesiam eorum laudant
& vobis quis non gaudeat? Sed videte quod
tum est. & vnum glis in peccato originali.
Quid vero sanctimoniam & ecclesiam vocet
tis, non satis intelligo, tam varie licet ve
stris afficiat. Nos nihil tale audemus de vo
bis affirmare. Atque vnum sine nobis reg
naretis. Christum a nobis primo vulgatum
audemus gloriam. At huius negationis
A
ii

VENERABILIBVS IN CHRISTO
FRATRIBVS, VER

bi Dei ministris apud Argenti
nam, viris bonis & eru
ditis gratiam & pacē
in Christo.

Redit Chasellius frater in Domino amabilis, ad vos, viri optimi. Et quid multis orem, Christum oro, vt per Chasellium suo spiritu vobis dicat, quid vobis optemus, Res suspirat breuitatem istam, & ocium tantillum, Prudentes estote viri charissimi, Sathan non est homo, neq; mundus, sed deus & princeps mūdi, Oecolampadij & Zvūinglij sanctimoniā, & ecclesias eorum laudari a vobis quis non gaudeat? Sed videte quorsum eat Zvūinglius in peccato originali. Quid vero sanctimoniā & ecclesiam vocetis, non satis intelligo, tam varie literis vestris afficior. Nos nihil tale audemus de nobis affirmare, Atq; vtinam sine nobis regnaretis. Christum a nobis primo vulgatum audemus gloriari. At huius negationis

A ij iam

iam traducit nos Zvuinglius, Errare possumus, Quid si & vos erretis: sed ex Chaselio omnia, Dominus autem faciat, quod bonum est in oculis suis, Amen. Vuittemberge
Dñica post Omnium sanctorum.
M. D. xxv. Mart. Luther.

GREGORIO CHASELIO
SALVTEM.

REFERAS DOMINIS ac fratribus mi Chaseli ea quæ audisti & vidisti. Primū quando ipsi per sese sentiunt fore, vt hæc causa magnum sit incendiū conflatura, acquiescant huic monitioni spiritus & reuerentur, ne postea frustraneo cōscientiæ singultu gemant spiritus monitionem a sese fuisse neglectam. Pace nihil optabilius nobis, vt quam hæcenus & docuimus & seruauimus quantū in nobis fuit cū omnibus solliciti, teste ipsorummet conscientia q̄ hanc tragediam non mouimus primi, sed coacti respondimus.

respondimus. Silere vero perpetuo non est
integrum, cum ipsi æditis libellis (Zvuing-
lium & Oecolampadiū puto) animos mo-
uerint, nisi optent nos a verbi ministerio &
animarum cura abstinere. Intolerabile est
illis loquentibus tacere, & turbantibus nos-
tram Ecclesiam & extenuantibus nostram
authoritatem cedere. Cogitent si suam do-
cendī authoritatē metuunt ac nolunt minui
nec nostram minuendā esse. A conuitijs ab-
stinere iustum est, Sed quomodo responde-
ri potest aut contradici, si damnare non licet
& damnandi verbum pro conuicio rapitur?
An non est conuitiū q̄ illi modestissimi nos
carniuoras, esculentum deum, impanatumq̄
colere, tum negationis redēptionis in cruce
factę æditis libellis traducunt? Hæc tamen
hactenus tulimus, cum ipsi ferre nequeant
si errare dicantur a nobis, an prorsus proba-
ri volunt? Plane non feremus talia. Consi-
lium illud non stat q̄ fideles auocandi sint a
questione corporis & sanguinis presentis, &
solo verbo & fide exercendi. Apud nos
verbum & fides sine re, in qua nituntur, non
sunt

A iij

sunt

sunt, cum ipsa verba inuoluant sententiam istam, an sit corpus & sanguis ibi. Nec vulgus auocari ibi potest, tot libellis per illos sparsis & receptis. Ipsorum fuerat primo tacere, Sero nunc silentium queritur. Quid vero metuunt si experimento fidei (quod iactant) certi sunt, si non fallunt neque falluntur. Nos qui sumus qui illis resistamus? Qui sunt adeo certi de fide eiusmodi, tenentur prodire & nos damnare erroris, ut conscientijs & animabus per nos seductis consulant scilicet ex officio obstricti. Cum vero & sic trepident & illud querant, monemus ut iam altera monitione spiritus metuant & videant quid agant. Qui enim experimento fidei certi sunt, non ista querunt, neque consulunt, Spiritus enim non sic trepidat aut disputat. Deinde non diximus vnicuique neutram rem esse carnem & sanguinem Christi, aut non afferre salutem, sed diximus verbo predicandam, & cibum esse verum animæ. Hic tertio monet eos spiritus, ut sibi caueant eo lapsi, ut rem necessariam, faciant inutilem & neutram, idque nobis falso imputent.

Summa

Summa. Vtros oportet esse Sathane ministros, vel ipsos, vel nos. Ideo hic nulli consilio aut medio locus, confiteri oportet vtrā partem quod credit. Atq; hic oramus, quando ita certi sunt, ne dissimulent apud vulgū sese nobis dissentire. Hæc quarta monitio spiritus est qui non sic simulat. Q; si ipsi pergant dissimulare, nobis incumbit, vt confiteamur esse nos alienos abinuicem, repugnantibus spiritibus. Quæ enim conuentio Christi ad Belial? Pacem libenter amplectimur, modo salua sit pax erga deum nobis per Christum parta. Rationes nihili sunt, Tropum non admittimus, nec ipsi probant, & huic monitioni spiritus oro vt cedant. Probandū erat an verbum Est, in loco isto pro significat debeat accipi. Ipsi vero probant alicubi in scripturis pro significat accipi. Quis hoc ignorabat? Tum hoc maxime metuant, cum manifesto in alijs locis cæcutiant, ne etiam hoc loco errent, videlicet manifeste cæcutiunt in illo. Petra erat Christus. Paulus enim non de petra corporali dicit, sed de spirituali. Sic enim habet,

amms

A iij

Bibebāt

Bibebant de spūali conſequentē eos petra.
Petra autem erat Chriſtus. Nōne hęc, id eſt,
ſpiritualis petra erat Chriſtus? Vbi hic Erat
pro ſignificat accipietur? Eſt ne igitur hic
manifeſtus lapſus? Item & illud, Agnus eſt
transitus domini, maniſeſtus lapſus eſt. Vbi
enim hoc habet ſcriptura. Sic dicit Moſes,
Comedetis feſtinanter, eſt enim transitus
domini. Hoc eſt, Ideo hęc omnia facietis
quia dies ille eſt paſca vel transitus domi-
ni. Sicut ſi dicerem, Comede aſſaturā quia
dies dominica eſt. Ad tempus ſcilicet vel
diem refertur non ad agnum. Nec aliud etiā
am iſto loco probatur. Sic & illud, Hoc po-
culum eſt teſtamentum nouum, valeret, Si
apocopen admitti illic oporteret. Nunc au-
tem ſic dicit, Hoc poculū eſt teſtamentū no-
uū in meo ſanguine. Poculum ſcilicet p̄ ſeſe
nihil eſt, ſed per ſanguinem meum eſt teſta-
mentum q̄ ſanguis ſine poculo tradi non po-
tuit. Et quæ ratio ſymboli vt poculum ſig-
nificet teſtamentū vel vinū ſignificet ſan-
guinem Chriſti? Vbi hęc in ſcripturis? Non
ne hęc mera ſunt figmenta proprię opinio-
nis,

nis: quasi sufficiat dicere, mihi videtur poculum (scilicet quod est aurum & argentum) esse symbolum fusi pro nobis sanguinis, cum illud sit durum & solidum, neque fusibile, atque ut vinum admisceas, vinum bibitur non funditur. Quanto rectius veteris testamenti oblationes vini quæ fundebantur essent fusi sanguinis symbolum? Sed sint hæc nihil. Summa est, ut probari possit, Est pro significat alicubi accipi, probari tamen non potest hoc loco sic accipi. Iam sine ratione & scriptura vim facere diuinis verbis sacrilegium est. Quare per Christum & omnia quæ chara in Christo habemus, rogamus fratres, ut ab hoc errore tot signis indicato alienum esse a spiritu, tam nihili argumentis nixo abstineant, desinantque animas seducere. Periculum enim animarum hic maximum agitur. Quod si omnino (persuasi) desinere nolint aut non possint, Arianorum seculi furoribus id comparabimus, & ira dei nostram ingratitude plectente tantisper laborabimus donec misereatur nostri,

stri. Damnum maximum patrabunt, SED
NON PERVINCENT. Q^z Zvuinglius
vel ipsi verbo meo offenduntur, q^d dixi,
Es mus ia recht sein was ich schreib/do
leo. Significant enim nonnullo animi mor
bo laborare in me. Cur ipsi iactant experi
menta fidei? An non est fastuosissima illa
vox si carnem spectes, verum saluberrima
si vera sit Petro authore, qui vult nos sic lo
qui, vt certi simus verbum Dei nos loqui.
Qua certitudine, nisi ipsi inanes essent, me
am certitudinem & fiduciam non sic dam
narent. Quid est eorum experimentū fidei
& spiritus testimonium, si talia de nobis iac
tare, & de alijs audire iactata non possu
mus? Verum plura dabit res ipsa cum tra
ctari ceperit. Nos certi sumus eos errare,
Ipsi viderint q̄ certi sint sese non errare. Do
minus det vt vere non errent, hoc est resipi
scant, Amen. Cætera tu mi Chaseli
dices, Vides enim nos non vnīs
aut binīs negocijs
occupatos,
Martī. Luther.

Vuittemberge apud Georgium Rhau.

SED DAMNATA MAXIMUM PARTEM, SED
NON PERVALENT. Q. Zvina
glus vel ipse verbo meo offendunt, q. di
at. Eius in recte sem tota ich. Ioh. 1. 23.
leo. Significat enim nomen animi mor
ho laborare in me. Cur ipse isctant exper
mentis fidel? An non est falsissima illa
vox si carum ipse, verum saluberrima
si vera in Petro auctore, qui vult nos sic lo
qui, ut certi sumus verbum Dei nos loqui
Qua certitudine, nisi ipse inanes essent, me
am certitudinem & fiduciam non sic dam
narent. Quid est enim experimentum fidei
& ipsius testimonium, si testis de nobis is
ctare. & de alijs audire iactas non possit
mus. Verum plura dabit res ipsa cum tra
ctari ceperit. Nos certi sumus eos errare,
ipse videtur q. certi sum esse non errare. Do
minus det ut vere non errent, hoc est respice
scam. Amen. Carca tu mi Chalei
dices, Vides enim nos non vris

aut hinc negotijs
occupatos.
Mart. Luther.

Vintemburge apud Georgium Rhan

Augustinus

Cum me p[er]gat aliqua t[em]p[or]is
negotatio, inquit, recorro ad
intra christi: Als off sprich
si, wie loss gedanken sin
fallen, und mich belu[m]men
so laufft und kommt in (red
dies d[ur]ch den glauben) In
den wunder geist.

Item, Cum me premit caro
nata, recordatione intrinsecum Do.
mini uti resuro. Das ist wenn
me mit fleisch z[er]st[er]t, und mich
gibt, und d[ur]ch den, und in mich
in die wunder int[er]io[ra] fueren
gedacht, so fueran ich mich,
und dem christe aniff die
Beint. In Manual. cap. 22

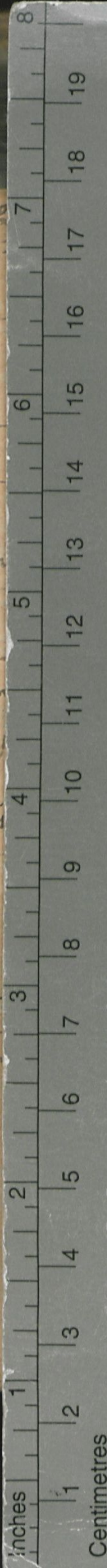
AB: 40 ¹²
2,3

(X 2195478)

5b.

3b.

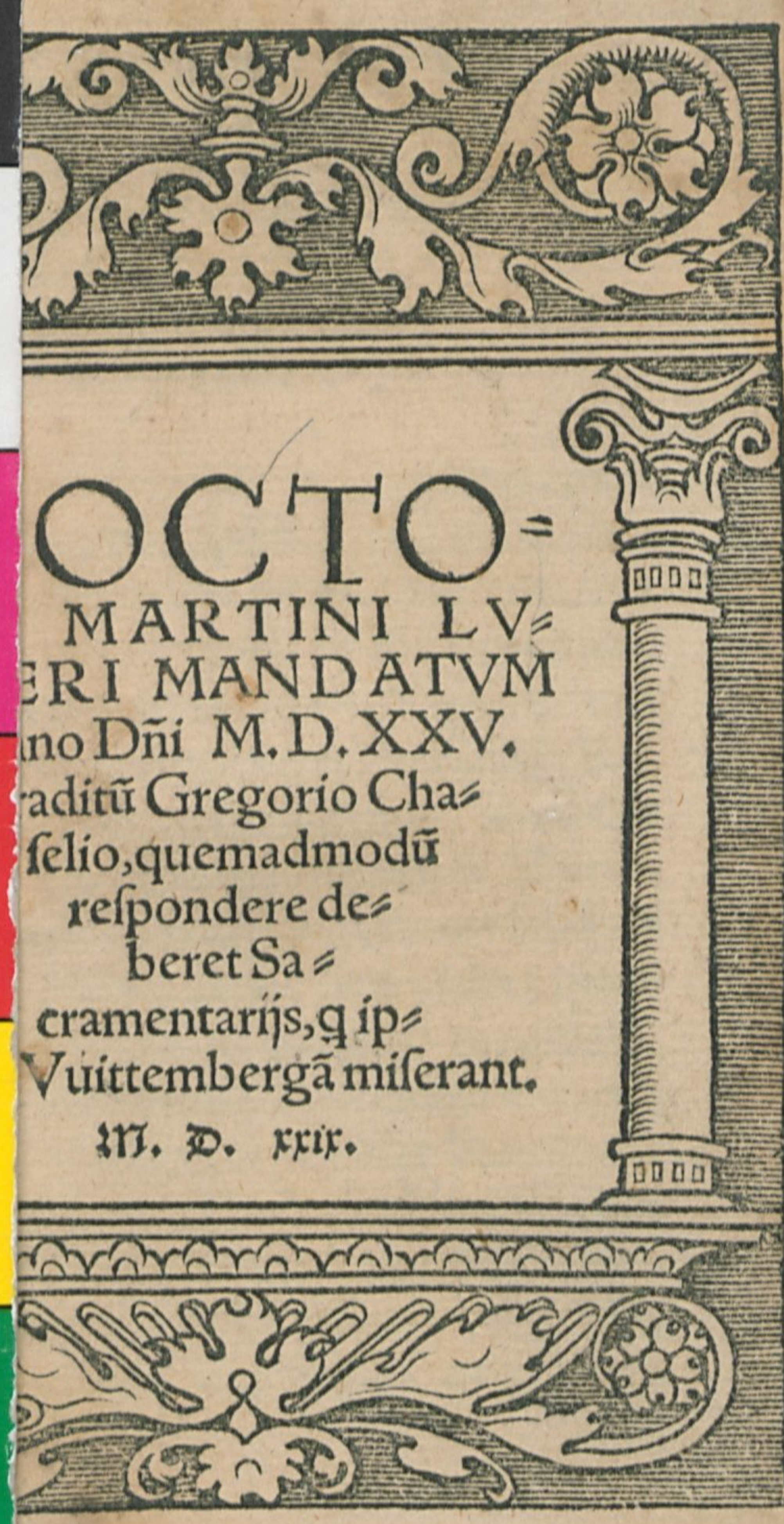

B.I.G.

Farbkarte #13

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

OCTO-
 MARTINI LV-
 RI MANDATVM
 no Dñi M. D. XXV.
 aditũ Gregorio Cha-
 felio, quemadmodũ
 respondere de-
 beret Sa-
 cramentarijs, q ip-
 Vuittembergã miserant.
 M. D. xxix.

